

1. Obiekt 11822/3

STOPIEŃ WODNY PSIE POLE - PRZEPOMPOWNIA (1.3.4.2)

2. Czas powstania

1898/1920

3. Miejscowość

WROCLAW

11. Widok przepompowni od pld. - zachodu, neg. 400/521/3 , elewacja północna, neg. 400/399/2. Orientacja 1:100 000.

4. Adres

Wrocław,
ul. Reymonta 12,
w pobliżu głowy dolnej śluzy Miejskiej

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo wrocławskie

gmina Wrocław

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Breslau do 1945 r.

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo wrocławskie

powiat Wrocław

8. Właściciel i jego adres

Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej
Wrocław, ul. C. K. Norwida 34
tel. 21 85 59

9. Użytkownik i jego adres

Okręgowa Dyrekcja Gospodarki Wodnej
Wrocław, ul. C. K. Norwida 34
tel. 21 85 59

10. Rejestr zabytków

Nr

data

12. Autorzy, historia obiektu, określenia stylu

W ramach budowy stopnia wodnego Psie Pole, w skład którego wchodzi również śluza Miejska powstał projekt zabudowy przy śluzie. W skład tej zabudowy wchodzi również budynek przepompowni. Pierwszy projekt przepompowni powstał w 1898 r. Był to obiekt o konstrukcji charakterystycznej dla budynków technicznych wrocławskiego węzła wodnego, wznoszonych w tym okresie - zaprojektowany w konstrukcji szkieletowej z tzw. "muru pruskiego" założony w sposób typowy dla zabudowy przy śluzie Miejskiej - na planie litery "T". Detal, również charakterystyczny dla zespołu zabudowy stopnia wodnego Psie Pole, stanowiły ozdobne zakończenia drewnianych belek dachu. Mieścił on w przestronnym głównym wnętrzu lokomobilę do napędzania wydajnej pompy wodnej, zaś w skrzydłach bocznych magazyny pomocnicze na sprzęt i węgiel. Wymiary zasadnicze tego budynku wynosiły 11,8 x 8,6 m, szerokość głównej hali 4,8 m. Obecnie istniejący budynek nie powstał w oparciu o ten projekt, choć zlokalizowany jest w tym samym miejscu. Pochodzi z lat dwudziestych bieżącego stulecia, charakteryzuje się typową ceglana architekturą typu przemysłowego, o oszczędnym detalu i utylitarnych - modernistycznych cechach. Jest to druga budowla wzniesiona na tych samych fundamentach w momencie demontażu lokomobil i zainstalowania silnika do napędu pompy. Obrys w części nadziemnej budynku jest mniejszy niż w projekcie pierwotnym (długość 9,65 m). Po II wojnie światowej znaczenie Kanału Stara Odra zmalało i nie jest on obecnie wykorzystywany jako miejsce zimowania statków. W związku z powyższym przestała istnieć potrzeba korzystania z przepompowni, która w okresie zimowym miała zapewniać właściwy poziom wody do zimowania statków - przy niskim poziomie wody od wody górnej. (Przy wysokim poziomie wody od strony wody górnej woda do kanału była dostarczana od strony bramy powodziowej przez kanał obiegowy w konstrukcji bramy.) Wyposażenie przepompowni zostało zlikwidowane i oddane na złom na początku lat 80-tych XX w. Wnętrze zostało przebudowane - zlikwidowano ceglane schody i wykonano posadzkę betonową na jednym poziomie w całym budynku.

13. Opis (sytuacja, materiał i konstrukcja, rzut, bryła, elewacje, wnętrza, wyposażenie, instalacje)

Sytuacja. Budynek zlokalizowany jest na lewym - południowym brzegu kanału Stara Odra - w pobliżu głowy dolnej śluzy Miejskiej. Niegdyś stał w zespole zabudowy gospodarczej i pomocniczej - obecnie oprócz niego pozostał tylko budynek mieszkalny i całkowicie zmieniona stara kuźnia.

Funkcja. Budynek przepompowni został zbudowany w celu utrzymania właściwego poziomu wody na odcinku kanału, Stara Odra, między bramą powodziową a śluzą Miejską. Ten odcinek kanału został przewidziany jako miejsce zimowania statków. Właściwy poziom wody w kanale miała zapewnić od strony wody górnej brama powodziowa zbudowana w pobliżu jazu Psie Pole, natomiast od wody dolnej - wrota powodziowe w dolnej głowie śluzy Miejskiej. W przypadku obniżania się poziomu wody na tym odcinku kanału woda mogła być dostarczana od strony wody górnej przez kanał obiegowy przy bramie powodziowej, natomiast przy niskim stanie wody dzięki instalacji urządzeń przepompowni można było pobierać wodę od wody dolnej i przepompowywać ją od odcinka kanału służącego do zimowania statków. Dzięki temu przez cały okres zimowania statki miały zapewniony stały poziom wody niezależnie od wahań poziomu wody w Odrze.

Materiał i konstrukcja. Budynek jest murowany z cegły ceramicznej pełnej, spoinowanej na ceglanym fundamencie. Ściany nietynkowane z cegły licówki, spoinowane (tylko przybudówka posiada lico otynkowane). Posiada on stropodach drewniany kryty blachą (część główna) i papą (przybudówka). Odwodnienie dachu z blachy ocynkowanej. Stolarka okien metalowa typu przemysłowego. Wrota drewniane obite blachą stalową. Drzwi metalowe. Posadzka betonowa.

Rzut - budynek posiada rzut prostokątny o wymiarach 5,12 x 9,65 m z wtórnie dostawioną od wschodu przybudówką przylegającą do skarpy.

Bryła. Budynek pierwotnie częściowo podpiwniczony (obecnie piwnica zlikwidowana), parterowy, o płaskim dachu. Bryła zwarta.

Elewacje - ceglane, nietynkowane, symetryczne trój- i dwu-osiowe. Otwory okienne prostokątne. Nadproża płaskie ceglane, parapety ceglane. Artykulacja ścian wnękami prostokątnymi. W szczycie wnęki o uskokowym zwieńczeniu. Wnętrze jednoprzestrzenne.

Wyposażenie, instalacje. Budynek posiada instalację elektryczną.

14. Kubatura 307 m³	15. Powierzchnia użytkowa Powierzchnia zabudowy: 83 m²	16. Przeznaczenie pierwotne Przepompownia wody do odcinka Kanału Stara Odra celem zapewnienia właściwego poziomu wody dla zimujących statków.	17. Użytkowanie obecne Magazyn sprzętu przeciwpowodziowego.
18. Prace budowlane i konserwatorskie Z zewnątrz budynek zasadniczo utrzymał bryłę i elewacje nadane mu w trakcie przebudowy w latach 20-tych XX w. Po II wojnie światowej na początku lat 80-tych zlikwidowano całkowicie zainstalowane tam maszyny i urządzenia, piwnicę zasypano i wylano na jednym poziomie posadzkę betonową. Wykonano również kilkakrotnie remont dachu.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan zachowania fundamentów, ścian, dachu i instalacji dobry - podlega stałemu nadzorowi i konserwacjom. 20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie - zabudowa towarzysząca stpniowi wodnemu Psie Pole, a w tym budynek przepompowni ze względu na jego znaczenie w zespole reprezentuje wybitne walory techniczne początku XX w. Postuluje się zachowanie podczas remontów i przebudów niezmienionego kształtu i materiałów budynku przepompowni. - remonty zabudowy towarzyszącej stopnia wodnego konsultować z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. - budynek przepompowni wraz z zespołem zabudowy mieszkalnej stopnia wodnego Psie Pole objąć ochroną prawną - wpis do rejestru zabytków.	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

- dokumentacja techniczna budynków w:
- Archiwum ODGW Wrocław,
- MAB we Wrocławiu

24. Uwagi różne

Patrz karty ewidencyjne: Stopień wodny Psie Pole - Zespół (1.3.); Stopień wodny Psie Pole - Zabudowa towarzysząca - Zespół (1.3.3), oraz karta ewidencyjna wykonana w 1994 r. - Śluza Miejska. karty opracowane przez Jerzego A. Balińskiego.

25. Opracował: program komputerowy karty - Word for Windows - BSIDZT S. Januszewski

tekst mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 luty 1995 r.

plany, rysunki Archiwum ODGW oraz mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 luty 1995 r.

zdjęcia fotogr. mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 styczeń 1995 r.

miejsce przechowywania negatywów Archiwum BSIDZT S. Januszewski

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

22. Bibliografia

- R. Bagiński, Budowle wodne, Szczecin 1962
- Monografia Odry, Studium zbiorowe, pod red. A. Grodka, M. Kielczewskiej
- Zaleskiej, A. Zierhoffera, Poznań 1948.

26. Adnotacje o Inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)**23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)****27. Załączniki**

- Nr 1 - sytuacja oraz dokumentacja rysunkowa,
- Nr 2 - dokumentacja rysunkowa,
- Nr 3 - dokumentacja fotograficzna,

1. Miejscowość

W R O C Ł A W

2. Obiekt

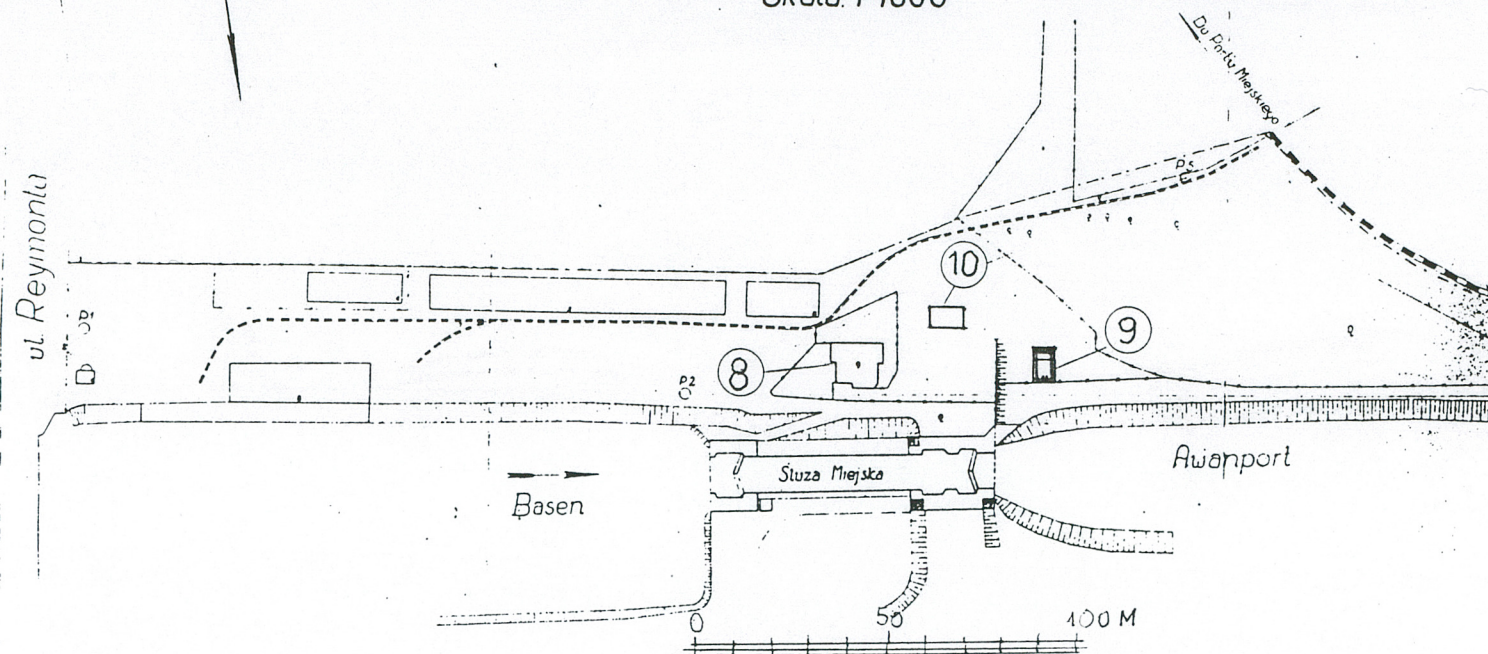
STOPIEŃ WODNY PSIE POLE
- PRZEPOMPOWIA (1.3.4.2)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

sytuacja oraz dokumentacja rysunkowa - Verte !

Plan sytuacyjny terenu Śluzy Miejskiej

Skala: 1:1000

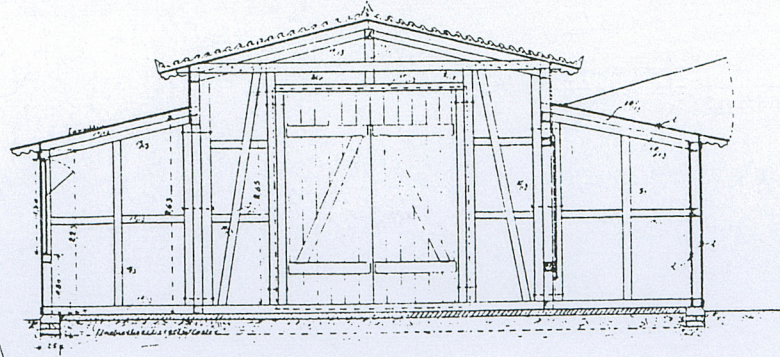
Sytuacja zabudowy przy śluzie Miejskiej: 8 - budynek mieszkalno - biurowy, 9 - budynek przepompowni, 10 - budynek gospodarczy.

Wkładkę założył: mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 lutego 1995 r.

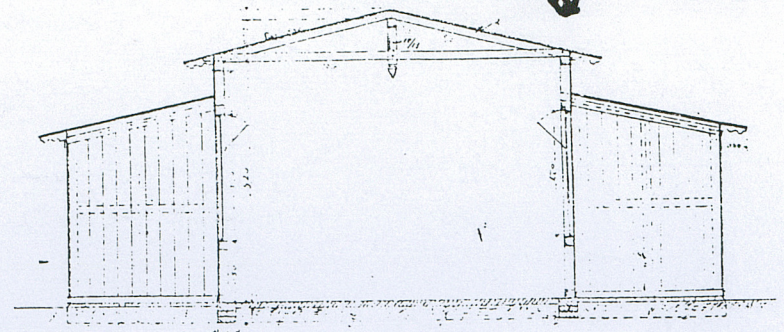
Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski

Verlegungs- und Aufstellungsplan
für die Pumpstation an der Unterschlesse

Schnitt nach a-b

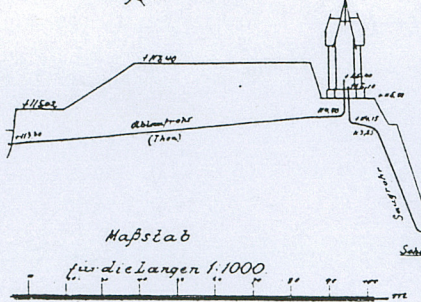

Schnitt nach c-d

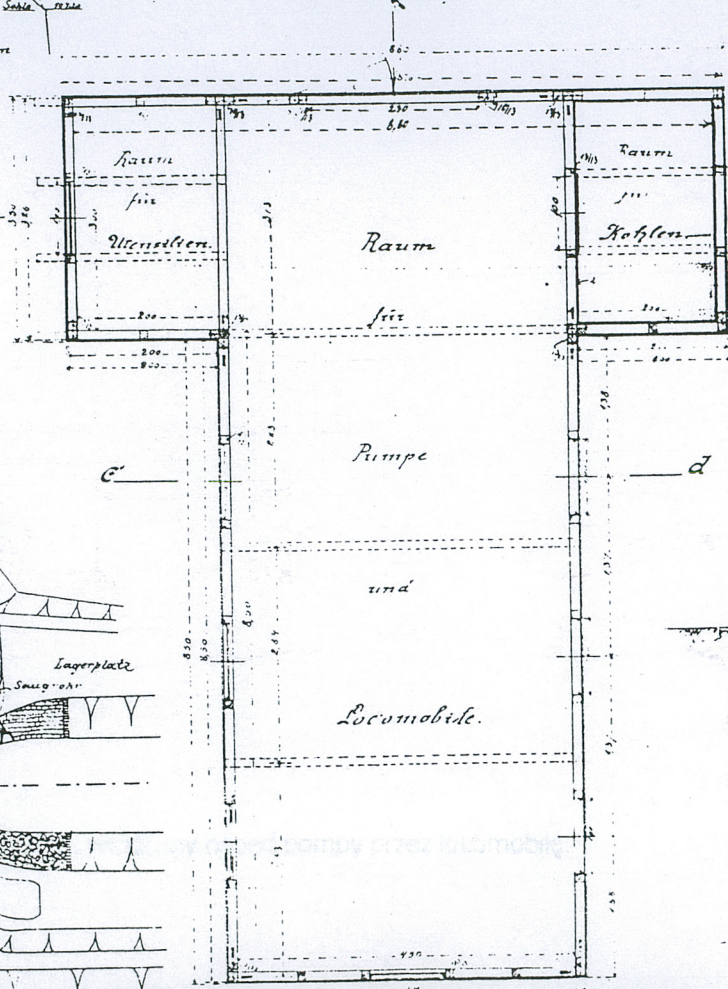

Längenschnitt
der Rohrleitung.

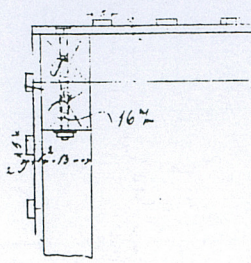
Maß 1:1000 bezw. 1:200

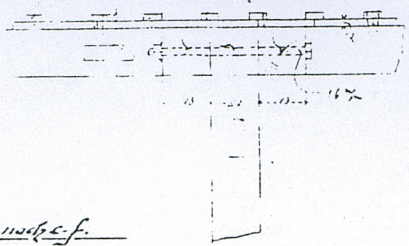
Grundriss

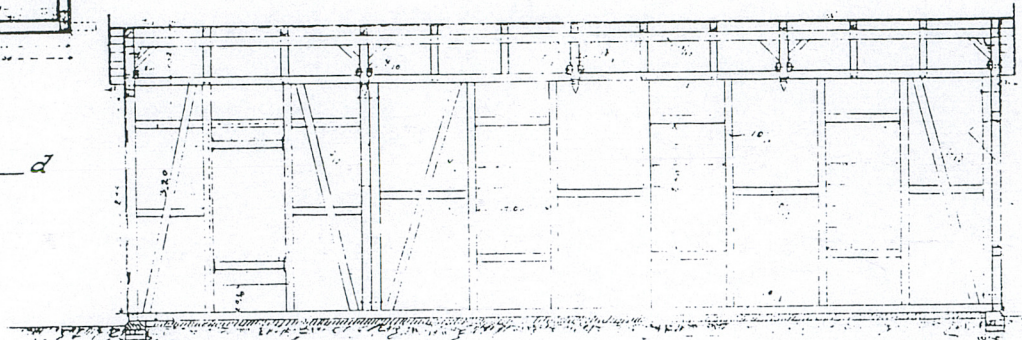
Schwerbindung

Verbindung der Längswand
mit der Scheidewand

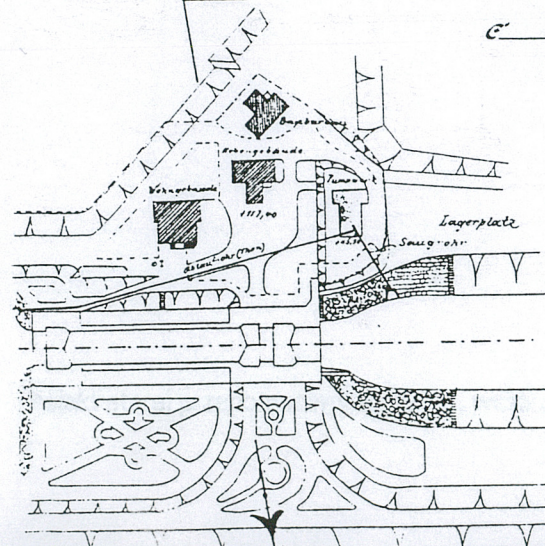

Längenschnitt nach e-f

Lageplan.

1:1000.

Projekt starej przepompowni z 1898 r., widoczny napęd pompy przez lokomobilę.

Maßstab 1:50

Breslau den 14. Februar 1898
Lediglich in baupolizeilicher
Hinsicht technisch geprüft.
Die Stadt-Bau Deputation!

Breslau, d. 14. Februar 1898.
Dr. Königl. Bauarch.

1. Miejscowość

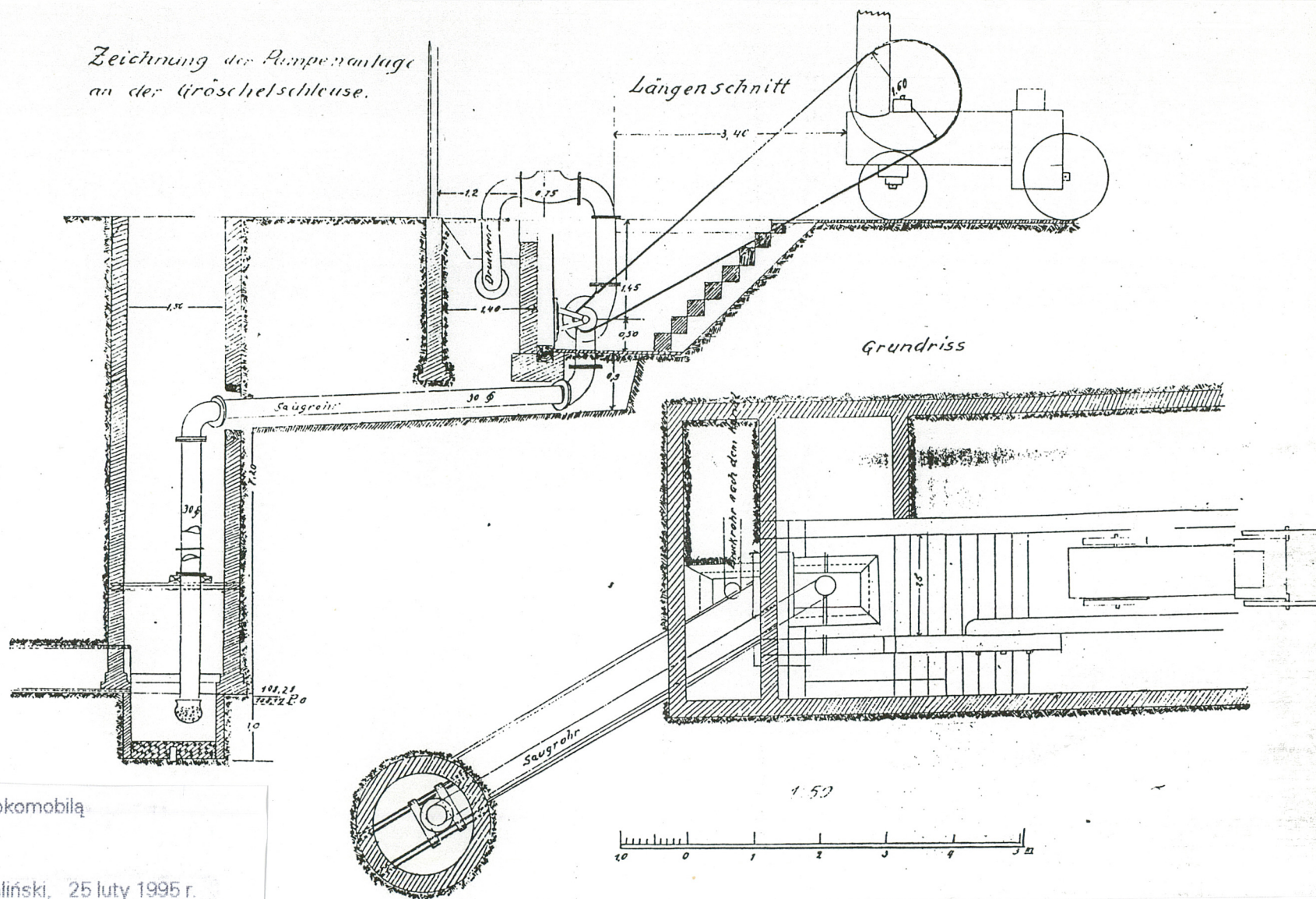
WROCŁAW

2. Obiekt

STOPIEŃ WODNY PSIE POLE
- PRZEPOMPOWNIA (1.3.4.2)

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja rysunkowa - Verte I

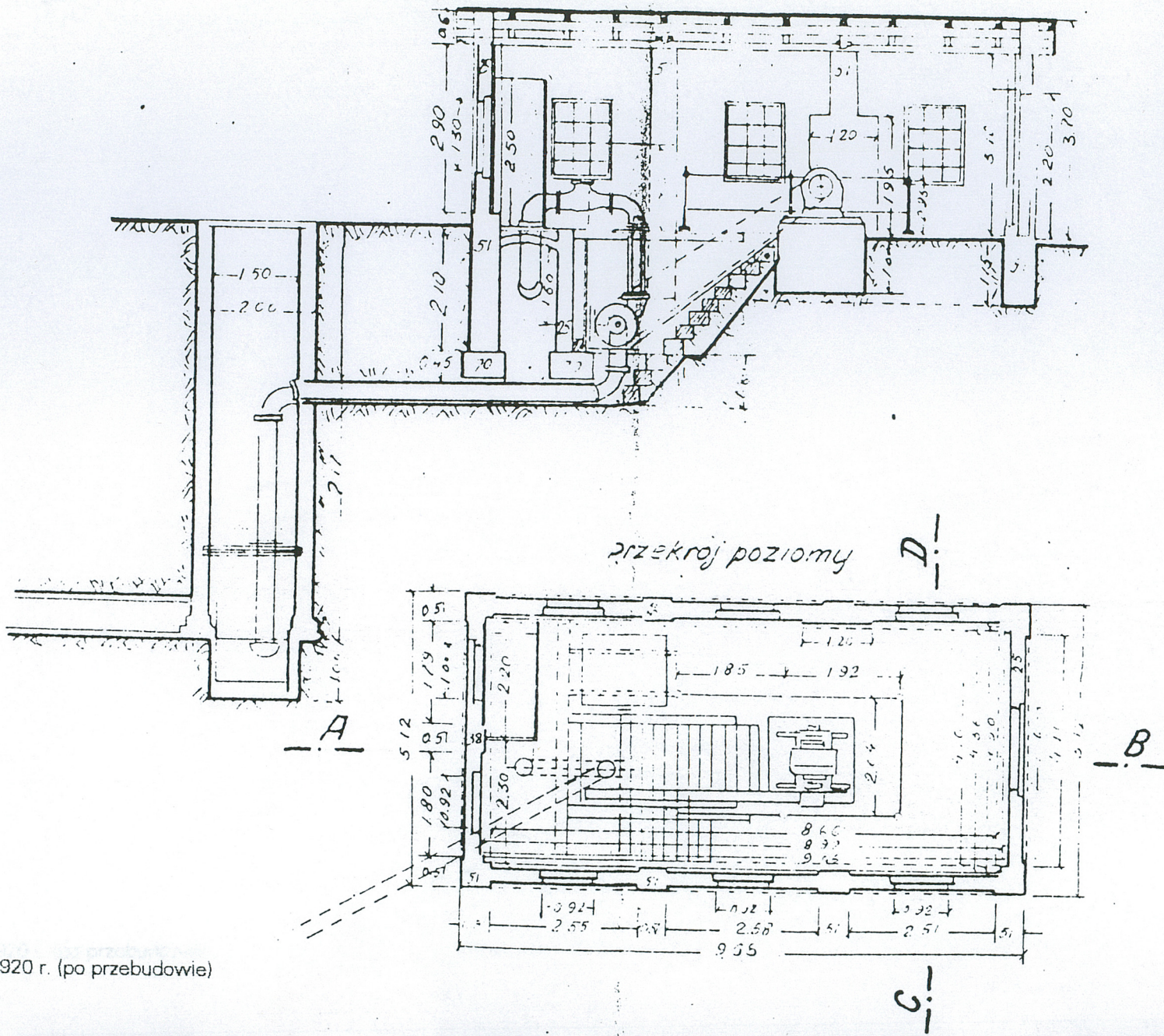

Przekrój i rzut starej przepompowni z lokomobilą
do napędu pompy stan z pocz. XX w.

Wkładkę założył: mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 lutego 1995 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski

Przekrój poprzeczny A-B

Przekrój i rzut przepompowni - stan od ok. 1920 r. (po przebudowie)

1. Miejscowość

W R O C Ł A W

2. Obiekt

**STOPIEŃ WODNY PSIE POLE
- PRZEPOMPOWNIA (1.3.4.2)**

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

dokumentacja fotograficzna

1. Przepompownia - elewacja północna, neg. 400/521/4,
2. Okno w elewacji zachodniej przepompowni, neg. 400/399/1

Wkładkę założył: mgr inż. Jerzy A. Baliński, 25 luty 1995 r.

Miejsce przechowywania negatywów: BSIDZT S. Januszewski